

Ю.М. Гринько

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ

Пріоритетним напрямком у професійній діяльності викладача є формування у студентів ключових компетенцій засобами науково-дослідної й проектної діяльності. Успіх студента в науковому дослідженні або проектній діяльності значною мірою визначений грамотним керівництвом НДР з боку викладача. Зважаючи на впровадження в освітній процес компетентнісного підходу, основна увага викладача має бути зосереджена на розширенні й удосконаленні самостійної роботи студентів.

Ключові слова: патофізіологія, студенти, науково-дослідна діяльність, проектна діяльність.

Формування у студентів ключових компетенцій засобами науково-дослідної й проектної діяльності є пріоритетним напрямком у професійній діяльності викладача. Успіх студента у науковому дослідженні або проектній діяльності значною мірою визначений грамотним керівництвом науково-дослідною роботою з боку викладача. Роль викладача в дослідному навчанні істотно відрізняється від тієї, що відводиться йому в навчанні традиційному, такому, що побудовано на використанні репродуктивних методів навчання. Якщо в традиційній освітній практиці основна функція викладача – трансляція інформації викладання, то в дослідному навчанні ця функція відходить на другий план. Викладач перетворюється на співробітника, консультанта, помічника, дослідника. Одночасно в умовах дослідного навчання викладач для студента – зразок творчої діяльності, той у кого можна вчитися дослідного підходу до навчання й життя в цілому. Це істотно змінює змістовне наповнення всього процесу підготовки викладача й вимагає від нього, окрім хорошої ерудиції, вміння передавати відомості, вести дослідний пошук і, найважливіше, захоплювати цим інших. Що таке проект, чим він відрізняється від дослідної роботи?

Дослідна діяльність – це діяльність студентів, пов'язана з виконанням творчого, дослідного завдання із заздалегідь невідомим результатом (на відміну від практикуму, що є ілюстрацією тих або інших законів природи). Вона передбачає основні етапи, характерні для дослідження в науковій сфері, нормовану, згідно з прийнятими в науці традиціями, постановку проблеми, вивчення теорії, присвяченій цій проблематиці, підбір методик дослідження і практичне опанування ними, збір власного матеріалу, його аналіз та узагальнення, науковий коментар, висновки.

Тема НДР кафедри патофізіології: «Кисень- та NO-залежні механізми ушкодження внутрішніх органів та їх корекція фізіологічно активними речовинами».

Проектна діяльність – це спільна навчально-пізнавальна, творча діяльність студентів, що має спільну мету, погоджені методи, способи діяльності та спрямована на досягнення спільного результату діяльності. Неодмінною її умовою є наявність заздалегідь сформованих уявлень про кінцевий продукт діяльності, етапів проектування (вироблення концепції, визначення цілей і завдань проекту, доступних та оптимальних ресурсів діяльності, створення плану програм та організація діяльності з реалізації проекту), і реалізації проекту, а також його осмислення й рефлексію результатів.

Спеціалісти наголошують, що студенти майже однаково зацікавлені у виконанні проектів та досліджень. Інтерес до наукового пошуку студентів пояснюють практичною спрямованістю роботи: можливість застосувати вміння й навички із суміжних дисциплін при вивченні патофізіології. Іншим стимулом роботи є можливість сформувати особисту інформаційну компетенцію. У зв'язку з цим вважають, що НДР є перспективною формою роботи. Вона дозволяє, з одного боку, забезпечити індивідуалізацію освітньої траєкторії особи, яка вчиться, а з іншого – інтегрувати здобуті знання з різних дисциплін у єдиний комплекс теоретико-прикладних (практичних) умінь.

НДР як спосіб підвищення освітньої компетенції студентів може здійснюватися в різних галузях наукових знань. Діяльність викладача-керівника має будуватися на основі такого алгоритму: визначення тематики, що цікавить студента, її актуальність у наукових колах, систематизація прочитаного теоретичного матеріалу, підготовка до презентації звіту про виконану роботу, визначення форми презентації, її змісту.

Студент повинен уміти: визначати мету науково-дослідної роботи, виділяти основні завдання за реалізацією поставленої в дослідній роботі мети, визначати гіпотезу в проекті, визначати ідеї та способи виконання поставлених завдань, прогнозувати результати проекту і запропонувати критерії їх оцінювання, визначити термін виконання проекту, працювати з літературою, виділяти головне, грамотно використовувати у своїй роботі матеріали інтернет-сайтів, дотримувати права охорони програм і даних, дотримуватись авторського права, знати правила оформлення наукової роботи, готувати доповіді для виступів на студентських науково-практичних конференціях, грамотно, стисло й чітко висловлювати свої думки, відповідати на запитання й аргументувати відповіді, готувати тези для публікацій за результатами роботи.

Для формування інформаційної компетенції необхідно сформувати у студента: Уміння працювати з навчальною літературою, конспектувати, робити повідомлення. Уміння перетворювати візуальну інформацію на вербальну, і навпаки: графічно й схематично передавати прочитану інформацію, читати й пояснювати схеми й графіки, використовувати таблиці, схеми й графіки для систематизації матеріалу. Уміння критично мислити:

писати рецензії, писати анотації, доповнювати інформацію, знаходити помилки в тій чи іншій інформації. Уміння сприймати інформацію з різних джерел.

Основні етапи роботи: - інформування студента про те, які джерела інформації слід насамперед переглядати (довідкова література, підручники й навчальні посібники з теми дослідження, науково-публіцистичні видання); - ознайомлення з правилами оформлення документації, яку вивчають, і літератури; - ознайомлення з основними прийомами роботи з першоджерелами.

Висновки

1. Отже, уся робота над НДР відбувається в чотири етапи: діагностичний, прогностичний, організаційний і практичний. Результатом НДР у якій беруть участь студенти кафедри патофізіології під керівництвом викладачів є їх участь у різноманітних науково-практичних студентських конференціях.
2. Паралельно слід збирати теоретичний і практичний іншомовний та україномовний матеріал. Це сприяє засвоєнню теоретичного матеріалу, позитивно впливає на формування й розвиток власних життєвих цінностей та усвідомлення особливостей національної ментальності.

Література

1. Леонтович А.В. Исследовательская деятельность учащихся: сборник статей / А.В. Леонтович // – М., 2006. – 114 с
2. Обухов А.С. Московская городская инновационная сеть «Разработка модели образовательного процесса на основе учебно-исследовательской деятельности учащихся» / А.С. Обухов // – М. : Исследовательская работа учащихся, 2006. – 40 с.

Реферати

ФОРМИРОВАНИЕ У СТУДЕНТОВ КЛЮЧЕВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПРОЦЕССЕ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ И ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ПАТОФИЗИОЛОГИИ

Гришко Ю.М.

Приоритетным направлением в профессиональной деятельности преподавателя является формирование у студентов ключевых компетенций при помощи средств научно-исследовательской и проектной деятельности. Успех студента в научном исследовании или проектной деятельности в значительной степени определяется грамотным руководством НИР со стороны преподавателя. Благодаря введению в образовательный процесс компетентного подхода основное внимание преподавателя должно быть сосредоточено на расширении и усовершенствовании самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: патофизиология, студенты, научно-исследовательская деятельность, проектная деятельность.

FORMATION OF STUDENTS' KEY COMPETENCES IN SCIENTIFIC RESEARCH AND PROJECT ACTIVITY IN THE STUDY OF PATHOPHYSIOLOGY

Hryshko Y.M.

Priority in the professional activity of the teacher is to develop students' core competencies by means of research and project activities. Student success in scientific research or project activity is largely determined by competent leadership in research work by the teacher. Despite the introduction in the educational process of the competency approach focuses the teacher should focus on expanding and improving student's independent work.

Key words: pathophysiology, students, scientific research, project activity.

Стаття надійшла 03.08.2013 р.

УДК 615.212.7(09):616.89-008.441.13(477)

М.В. Логан, П.Б. Покотило

Львівський національний медичний університет, м. Львів

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІСТОРІЇ ОПІАТІВ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ

Стає зрозуміло, що ті проблеми, які має суспільство з опіатами сьогодні, переважно створені самим людством на різних етапах історії, а основними причинами було ігнорування та зневажливе ставлення до проблеми наркоманії, як такої, використання опіоїдів без належного вивчення їх дії та можливих ускладнень, а також величезний вплив політичних, економічних та суспільних чинників на суто медичні проблеми.

Ключові слова: опіати, опіоїди, наркоманія, історія опіатів, замісна терапія.

В статті проводиться огляд історії опіатів та зв'язків історичних помилок людства, у відношенні до опіатів, із сьогоденними проблемами. Опіоїди не можна розглядати лише як групу препаратів із фармакологічного довідника. Їх взаємовідносини з людством набагато складніше - в різні періоди часу опіати були не лише медичним препаратом чи наркотичним засобом - вони впливали на історію країн, змінювали макроекономіку та викликаючи війни. Історія опіатів налічує не одне століття: шумери, називаючи мак - "квіточку радості". Опій використовували єгиптяни, а пізніше греки та римляни. З XVIII століття європейські країни активно починають розвивати торгівлю опієм, розповсюджуючи його по всьому світу. Поширенню опіатів сприяло і отримання в 1804 році алкалоїду опія - морфіну. Морфін став першим алкалоїдом, отриманим із рослин, що дало поштовх для подальшого отримання подібним способом цілої низки алкалоїдів. На морфін лікарі поклали величезні сподівання, будучи переконаними, що це і є ідеальний опіат, без наслідків та з чудовими лікувальними властивостями. Морфін широко використовували для "лікування" опіатної та алкогольної залежності. Отже, це була перша спроба застосування замісної терапії в лікуванні залежності від опіатів. Популярність морфіну, як засобу для "покрашення" самопочуття та зняття стресу набуло катастрофічного розмаху в Сполучених Штатах після громадянської війни 1861-1865 рр., а в Європі після Франко-Пруської війни 1870-1871 рр., коли величезна кількість солдат, що вживали морфій під час бойових